

SLOVENSKA ZVEZA ZA
JAVNO ZDRAVJE, OKOLJE
IN TOBAČNO KONTROLO

NVO varujejo naše zdravje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

MESTNA OBČINA MARIBOR

facebook.com/szotk
twitter.com/tobakzveza
zadiahaj.net
nvozdrazve.si

E-NOVICE / September 2017

Vsebina:

- [novice mreže NVO za zdravje in ostale novice](#)
- [zanimive novice s področja zdravja in okolja po svetu](#)
- [napovednik dogodkov na področju zdravja in okolja](#)
 - [razpisi na področju zdravja in okolja](#)

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

• **[Evropski teden mobilnosti 2017](#)**

Pravkar poteka [Evropski teden mobilnosti](#), ki bo trajal do petka, 22. septembra 2017, pod sloganom " **Združimo moči, delimo si prevoz**". Z deljenjem prevoza zmanjšamo lastne transportne stroške in ogljikni odtis, za nameček pa naša dnevna potovanja postanejo še zabaven družabni dogodek. Organiziranje deljenja prevoza je enostavno – pri tem nam lahko pomagajo številne aplikacije in spletne platforme – in ima izjemno pozitiven učinek na življenje v lokalni skupnosti. Študije so namreč pokazale, da vsak deljeni avto s cest in ulic spravi kar 15 zasebnih avtomobilov, s čimer v mestih ostane na voljo več prostora za pešce, kolesarje, javni prevoz in življenje na sploh. Poleg občin se lahko pestremu dogajanju z registracijo svojih aktivnosti na platformi [MOBILITYACTIONS](#) kadarkoli pridružijo tudi šole, društva, podjetja in druge nevladne organizacije.

V petek, 22. septembra, ob 10.00 uri, bomo v Slovenski zvezi za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo, v okviru Evropskega tedna mobilnosti 2017, izvedli akcijo "Park(ing) day" na Slomškovem trgu. Tam bomo za udeležence izvajali tudi predstavitve na naši stojnici.

Program aktivnosti Mestne občine Maribor se nahaja [tukaj](#). Več informacij in sezname aktivnosti v različnih občinah najdete [tukaj](#).

V petek, 22. septembra, ob 10.00 uri, bo EPEKA organizirala "Fair Employment Športni Turnir" - nogometno-košarkarski turnir med odločevalci, gospodarstveniki, mladimi, ranljivimi skupinami, uspešnimi kazalniki projekta (zaposlenimi) Fair Employment! Športnega dogodka se bomo udeležili tudi mi - v SZOTK, kot tudi MKC. Dogodek poteka pod okriljem festivala Mladi Maribora, ki tematsko sovпада z našim projektom "Zdravo na zabavo", ki spodbuja mlade k udeleževanju v športnih aktivnostih in rekreaciji z namenom zdravega preživljanja prostega časa in k zabavi brez škodljivih substanc.

Več na strani glavnega organizatorja - [EPEKA](#).

V petek zvečer, od 21.00 - 24.00 ure, bo prav tako potekal koncertni del festivala Mladi Maribor - Pekarna open-air: Stereo Banana, JamirkoSessions, na katerem bomo sodelovali tudi mi, z našimi programi osveščanja mladih o škodljivosti rabe tobaka in promocijo koncepta Zdravo na zabavo. Aktivnosti, ki jih bomo izvajali na terenu:

- nagradni kviz o škodljivosti kajenja in drugih zdravju škodljivih substanc;
- preverjanje vsebnosti ogljikovega monoksida v izdihanem zraku in krvi (Smokerlyzer) ter Rumeni karta;
- preverjanje motoričnih sposobnosti pod vplivom alkohola (z očali za ponazoritev alkoholiziranosti v treznem stanju).

Več na strani glavnega organizatorja - [Mladi Maribor](#).

Vabljeni!

• **[V SZOTK bomo aktivno sodelovali v okviru Romske Olimpijade](#)**

23. septembra 2017, ob 11.00 uri, v Novem mestu, bo potekala Romska olimpijada kjer se bodo sodelujoči pomerili v nekaj športnih disciplinah, kjer ni pomemben rezultat, temveč sodelovanje in zabava. Mi bomo romsko populacijo pri tem osveščali pomena zdravega načina življenja ter opozarjali na škodljive posledice rabe tobaka ter alkohola. Udeležencem bomo tudi razdelili privlačne nagrade.

Glavni organizatorji dogodka so Romska športna zveza Slovenije v sodelovanju z Olimpijskim komitejem Slovenije.

Več o tem najdemo [tukaj](#).

Vabljeni!

• **[Začetek projekta SOPA - skupaj za odgovoren odnos do pitja alkohola](#)**

Nacionalni inštitut za javno zdravje v tesnem sodelovanju z Ministrstvom za zdravje začne projekt "Vzpostavitev interdisciplinarnega celostnega pristopa k odkrivanju in podpori pri opuščanju tvegane pitja alkohola med odraslimi prebivalci" s krajšim nazivom "**Skupaj za odgovoren odnos do pitja alkohola - SOPA**". S projektom SOPA se bomo v Sloveniji prvič povezali zdravstveni in socialni sektor ter nevladne organizacije v mrežo, ki bo naslovila problematiko alkohola tako na individualni ravni kot na ravni skupnosti. Tak interdisciplinarni pristop predstavlja dodano vrednost pri obravnavi tvegane in škodljivega pitja alkohola. Za izvajanje takšnega povezanega oziroma integriranega pristopa se bodo strokovnjaki s področja zdravstva, socialnega varstva in nevladne organizacije v projektu SOPA dodatno usposobili.

Osnovni namen projekta je zmanjšati čezmerno pitje alkohola in njegove negativne učinke na zdravje obravnavanega ter vzpostaviti odgovoren odnos do alkohola pri vključenih deležnikih. Ključna ciljna skupina so odrasle osebe, ki tvegano in škodljivo pijejo alkohol, oziroma posamezniki, ki so izpostavljeni negativnim učinkom lastnega čezmernega pitja alkohola ali čezmernega pitja alkohola drugih.

• **[SFP \(Smoke Free Partnership\) se zavzema za spremembo 15. in 16. člena Direktive o tobačnih izdelkih](#)**

6. septembra 2017 so se sestali nacionalnih strokovnjakov v EU, da bi razpravljali o osnutku delegiranih in izvedbenih aktov za sistem EU za iskanje in sledenje tobačnih izdelkov. V 4 tednih lahko interesne skupine pošljejo svoje komentarje, to je do 2. oktobra 2017.

SFP spodbuja vse javne upravne ustanove, še posebej Ministrstvo za zdravje in Ministrstvo za finance, da podprejo uvedbo sistema EU za iskanje in sledenje tobačnih izdelkov, ki je ločen od tobačne industrije.

Povezave do predlogov:

https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2017-4305467_en

https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2017-4305537_en

https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2017-4305574_en

• **[Delavnice na temo Interdisciplinarna preventivna skrb za zdravje delavca v mikro in malih podjetjih Primorske](#)**

Fakulteta za vede o zdravju v sodelovanju z Obrtno-podjetniško zbornico Slovenije in Znanstveno-raziskovalnim društvom za ergonomijo razpisuje delavnice na temo Interdisciplinarna preventivna skrb za zdravje delavca v mikro in malih podjetjih Primorske.

Tema in termini navedeni spodaj

Razpored delavnic

	Izola (14-16h)	Idrija (16-18h)	Nova Gorica (14-16h)	Ajdovščina (14-16h)
Delavnica 1	30. 8. 2017	11. 9. 2017	31. 8. 2017	7. 9. 2017
Delavnica 2	6. 9. 2017	18. 9. 2017	7. 9. 2017	14. 9. 2017
Delavnica 3	13. 9. 2017	25. 9. 2017	18. 9. 2017	31. 8. 2017

Delavnica 1: Telesna aktivnost in ergonomska prilagojenost kot temelj zdravega delovnega okolja;

Delavnica 2: Zavzemanje aktivne vloge pri prepoznavanju in uravnavanju stresa na delovnem mestu;

Delavnica 3: Male spremembe v prehrani, veliki koraki k zdravju.

[Več tukaj.](#)

- **[Za kajenje v avtih pred mladoletniki 250 EUR kazni](#)**

Podatki kažejo, da je v Sloveniji do 10.000 otrok v vozilih izpostavljenih pasivnemu kajenju. Novi zakon o omejevanju uporabe tobačnih in sorodnih izdelkov, ki velja od spomladi, določa, da je v vozilih, v katerih se vozijo tudi mladoletniki, prepovedano kaditi tobačne izdelke. Za kršenje tega zakona vas lahko oglobijo tudi za 250 EUR.

V teh dneh bodo policisti skupaj s predstavniki Ministrstva za zdravje javnost osveščali o škodljivosti kajenja v vozilih in novostih zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov.

Takšna prepoved velja tudi v Italiji.

[Več na ...](#)

- **[Država zaostruje zakonodajo glede tobačnih izdelkov, kadilci pa ubirajo svoje poti](#)**

V Sloveniji kadil vsaka četrta odrasla oseba, od tega je več moških kot žensk.

Država se trudi zmanjšati delež kadilcev z dvigovanjem trošarin na tobačne izdelke, prepovedjo kajenja v zaprtih prostorih in uvajanjem enotne embalaže s slikovnimi opozorili o posledicah kajenja. Vendar se stanje po zadnjih podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) ni spremenilo.

Na trgu se pojavlja vse več izdelkov, ki naj bi bili po navedbah proizvajalcev manj škodljiva alternativa cigaretam, ki pa bi kadilskim odvisnikom še vedno zagotovile zadosten odmerek nikotina. Tako se elektronskim cigaretam pridružujejo nove naprave.

Vendar pa je po besedah NIJZ edina prava alternativa opustitev kajenja.

[Več o tem si lahko preberete tukaj.](#)

[Nazaj na vrh](#)

ZANIMIVE NOVICE S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

- **[Župan New Yorka za omejitve kajenja in uporabe tobaka](#)**

Župan New Yorka Bill de Blasio je 28. avgusta podpisal sedem osnutkov zakonov, s katerimi želi v mestu New York zmanjšati število kadilcev na 160.000 do leta 2020. Čerav se je delež kadilcev v mestu New York že zmanjšal z 21,5 % leta 2002 na 14,3 % leta 2015, je v mestu še vedno več kot 900.000 kadilcev. Z novimi zakoni župan želi prisotnost kajenja zmanjšati na zgodovinskih 12 % do leta 2020.

Vsebina zakonov:

1. Dvig minimalnih cen za vse tobačne izdelke, vključno s cigaretami, in uvedba novega 10% krajevnega davka na tobačne izdelke, ki niso cigarete.
2. Omejevanje in zmanjševanje števila prodajalcev tobaka po vsem mestu.
3. Uvedba prodajne licence za e-cigarete in omejevanje števila prodajalcev e-cigaret.
4. Dvig pristojbine za licenco prodaje cigaret.
5. Zahteva za vse stanovanjske objekte, da uvedejo pravila za kajenje in jih prenesejo na trenutne in bodoče stanovalce.
6. Prepoved kajenja in uporabe e-cigaret na skupnih površinah in večstanovanjskih objektih z manj kot 10 stanovanji.

Več si lahko preberete [tukaj](#).

- **[Danski inštitut za človeške pravice je prekinil sodelovanje s tobačnim podjetjem Philip Morris International](#)**

Spetembra lani je Danski inštitut za človekove pravice (DIHR) v tobačnem podjetju Philip Morris International (PMI) začel izvajati oceno o upoštevanju človekovih pravic, ki do sedaj še ni bilo izvedeno v tobačnem podjetju. Ta analiza je sedaj zaključena in DIHR se je odločil, da prekine svoje sodelovanje s PMI.

Svet Združenih narodov za človekove pravice je sprejel vodilna načela ZN o podjetništvu in človekovih pravicah (UNGPs), ki velja za vsa podjetja, vključno s tobačnimi podjetji. Tobak je zelo škodljiv za človeško zdravje, zato ni dvoma, da proizvodnja in oglaševanje tobaka nista združljiva s človekovo pravico do zdravja. Za tobačno industrijo UNGPs zahtevajo prenehanje proizvodnje in oglaševanja tobaka.

Več si lahko preberete [tukaj](#).

- **[Britansko tobačno podjetje British American Tobacco je preiskal Urad za hude prevare](#)**

Urad za hude prevare (Serious Fraud Office) je začel preiskavo enega največjih britanskih podjetij British American Tobacco (BAT) in njegovih podružnic zaradi suma korupcije. Podjetje BAT, ki izdeluje tudi znamke cigaret Dunhill in Lucky Strike je izjavilo, da namerava sodelovati s preiskavo. BAT je pod natančnim nadzorom vse od leta 2015, ko je bilo v sklopu reportaže BBC One Panorama obtoženo, da podkupuje visoke politike in javne uslužbenke v želji, da bi ti sabotirali zakone, uperjene proti kajenju.

Pod Britanskim zakonom o podkupovanju so lahko britanska podjetja preganjana zaradi podkupovanja, tudi če se je zgodilo v čezmorskih državah.

Več o tem si lahko preberete [tukaj](#).

- **[Najstniki, ki "vejpajo", so štirikrat bolj nagnjeni k temu, da bodo poskusili kaditi](#)**

Najstniki, ki so vejpali, ko so bili stari 13 ali 14 let, so štirikrat bolj nagnjeni k temu, da bodo leto kasneje poskusili cigareto tobaka, kot tisti, ki niso nikoli vejpali, poroča nova študija, ki je želela odkriti, ali so e-cigarete "predhodnica" kajenja.

Ker so nekatere študije dognale, da so e-cigarete manj škodljive kot cigarete, se strokovnjaki bojijo, da bo ta boljša slika e-cigaret spodbudila ljudi, ki nikoli niso kadili, da jih bodo preizkusili in s tem razčili nikotinsko odvisnost, ki jih bo vodila do cigaret.

Več si lahko preberete [tukaj](#).

- **[Industrija alkohola obtožena zaradi podcenjevanja tveganja za nastanek raka zaradi prekomernega pitja](#)**

Raziskovalci trdijo, da industrija alkohola zavaja svoje stranke s popačenimi in zavajajočimi sporočili o zdravju, ki podcenjujejo vsakršno povezano tveganje za nastanek raka. Uporablja strategije "zanikanja, popačenja in odvracanja", da bi zmanjšala dokaze v dejavnostih, ki so podobni aktivnostim tobačne industrije. Strokovnjaki

Več si lahko preberete [tukaj](#).

[Nazaj na vrh](#)

NAPOVEDNIK DOGODKOV S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA

• **[Kampanja Svetovnega dneva boja proti raku, začetek 5. september 2017](#)**

5. septembra 2017 se je na Facebooku pričela kampanja Svetovnega dneva boja proti raku.

Ker je število rakavih obolenj po vsem svetu že preseгло 15,2 milijona in se pričakuje, da se bo ta številka do leta 2030 povzpela na 21,7 milijonov, moramo skupaj ukrepati sedaj, da bi spremenili ta trend.

Da bi se pripravili na naslednji Svetovni dan boja proti raku, ki bo 4. februarja 2018, si ogledite nove iniciative za leto 2018, ideje, nasvete in navdihe.

Slogan kampanje je "We can. I can." (Mi zmoremo. Jaz zmorem.)

Več o tej temi najdete [tukaj](#).

• **[8. EUSPR konferenca - Kakovost v preventivi, 20.-22. september 2017, Dunaj](#)**

Letošnji največji evropski dogodek na temo preventive - že osma EUSPR konferenca - bo ponovno blizu, in sicer **od 20. do 22. septembra 2017** na Dunaju (Avstrija). Tokratna soorganizatorja konference sta avstrijsko Ministrstvo za zdravje in Gesundheit Österreich GmbH (GÖG).

Več informacij je dostopnih [tukaj](#).

Vljudno vabljeni, da se nam pridružite na Dunaju!

• **[Konferenca »ZDRAVJE DELOVNO AKTIVNE POPULACIJE«, 22. september 2017, Portorož](#)**

S konferenco *Zdravje delovno aktivne populacije* želi Fakulteta za vede o zdravju Univerze na Primorskem opozoriti na zdravstvene probleme delovno aktivne populacije, predstaviti aktualne študije na tem področju in nove pristope, ki se uporabljajo v praksi. Rdečo nit konference bodo predstavljali aktualni problemi in izzivi na področju preventive in promocije zdravja.

Delavnice se bo udeležil tudi predstavnik SZOTK.

Več informacij o konferenci je dostopnih [tukaj](#).

• **[GAPC 2017 - Svetovna konferenca o alkoholnih politikah, 4. - 6. oktober 2017, Melbourne](#)**

Mednarodna konferenca GAPC s svetovnimi oblikovalci alkoholne politike, raziskovalci in strokovnjaki, se bo odvijala od 4. do 6. oktobra v Melbourne. Tema konference je mobiliziranje za spremembe.

• **[7. simpozij Alcohol Policy Network Europe \(APN\), 23. oktober 2017, Lizbona](#)**

Na dnevnem redu bo: a) nedavni dogodki v izbranih državah in na mednarodni ravni; B) trženje, c) škodovanje drugim; In d) vloga industrije pri oblikovanju alkoholne politike. Več informacij je dostopnih [tukaj](#).

• **[Lizbonska konferenca o zasvojenosti, 24.-26. Oktober 2017, Lizbona](#)**

2. evropska konferenca o različnih oblikah zasvojenosti.

• **[17. Svetovna konferenca o tobaku in zdravju, 7.-9. marec 2018, Cape Town](#)**

17. svetovna konferenca o tobaku in zdravju (WCTOH) bo potekala od 7.-9. marca 2018 v Cape Townu v Južni Afriki. Konference se bodo udeležili raziskovalci, akademiki, nevladne organizacije, civilna družba, znanstveniki, zdravstveni delavci ter javni uslužbenci iz več kot 100 držav.

Vabljeni!

[Nazaj na vrh](#)

RAZPISI S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA

• **[Razpis programa LIFE za sofinanciranje projektov 2017](#)**

Evropska komisija je konec aprila objavila LIFE razpis 2017 za tradicionalne, pripravljalne, integrirane ter projekte tehnične pomoči za podprograma za Okolje in za Podnebne ukrepe. Skupni proračun za nepovratna sredstva na letošnjem razpisu znaša več kot 373 milijonov evrov, od tega je več kot 290 milijonov evrov predvidenih za podprogram za Okolje in dobrih 82 milijonov evrov za podprogram za Podnebne ukrepe. Najmanj 55% proračunskih sredstev za ukrepe v okviru podprograma Okolje je namenjeno projektom za ohranjanje narave in biotske raznovrstnosti.

Razpisuje: Evropska komisija, Generalni direktorat za okolje

Podrobne informacije in kriterije razpisa, najdete [tukaj](#).

Rok prijave: 26.9.2017

• **[Pilotni projekt, namenjen podpori ženskam s težavami z alkoholom in zmanjševanju tveganj, zlasti med nosečnostjo](#)**

Evropska komisija je objavila javno naročilo, v okviru katerega bodo pregledane pobude ter dobre in najboljše prakse v zvezi z zmanjševanjem škodljivih posledic, povezanih z alkoholom, pri ženskah v rodni dobi, zlasti pri nosečih ženskah in vključno z ženskami iz prikrajšanih okolij, v naročilo pa bodo zajete tudi obstoječe povezane metodologije usposabljanja.

Razvile, preskusile in ocenile se bodo smernice in paket usposabljanja zdravstvenih in socialnih delavcev z namenom zagotavljanja podpore pri zmanjševanju škodljivih posledic, povezanih z alkoholom, pri ženskah v rodni dobi.

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: 350.000,00 €

Podrobne informacije in kriterije razpisa, najdete [tukaj](#).

Rok prijave: 12.10.2017

• **[Javni ciljni razpis za izbor javnih kulturnih programov na področjih uprizoritvenih in glasbenih umetnosti za digitalizacijo in informacijsko podporo](#)**

Predmet programskega razpisa je sofinanciranje javnih kulturnih programov na področju uprizoritvenih in glasbenih umetnosti za digitalizacijo in informacijsko dejavnost, ki ju bodo izvajalci javnih kulturnih programov izvedli v obdobju od 2018 do vključno 2019.

Sofinanciranje je namenjeno podpori tistih izvajalcev javnih kulturnih programov, katerih dosedanje delovanje je bilo na nacionalnem nivoju prepoznano kot vrhunsko, njihovi večletni programi dela pa vključujejo cilje kulturne politike.

Razpisuje: Ministrstvo za kulturo

Vrednost razpisa: Vrednost sredstev znaša: 230.000,00 EUR na letni ravni, in sicer: 90.000,00 EUR na razpisnem področju uprizoritvene umetnosti in 140.000,00 EUR na razpisnem področju glasbene umetnosti

Podrobne informacije in kriterije razpisa, najdete [tukaj](#).

Rok prijave: 16.10.2017

• **[Javni razpis za izbor kulturnih projektov na področju romske skupnosti v Republiki Sloveniji](#)**

Predmet javnega razpisa je (so)financiranje kulturnih projektov nepridobitnih kulturnih organizacij s statusom pravne osebe zasebnega prava na področju romske skupnosti v Republiki Sloveniji ter kulturnih projektov ustvarjalcev na področju romske skupnosti v Republiki Sloveniji s statusom samozaposlenih v kulturi.

Cilji javnega razpisa so ohranjanje, promocija in razvoj kulture, jezika in identitete romske skupnosti, spodbujanje kakovostne kulturne ustvarjalnosti pripadnikov romske skupnosti ter višja raven varovanja kulturnih pravic v okviru deklariranih človekovih pravic.

Razpisuje: Ministrstvo za kulturo

Vrednost razpisa: 92.115,00 €

Podrobne informacije in kriterije razpisa, najdete [tukaj](#).

Rok prijave: 20.10.2017

